

Põhisõnumid

2022. aastal oli globaalne keskmine õhutemperatuur 1,15 [1,02-1,28] °C kõrgem perioodi 1850-1900 keskmisest. Aastad 2015 kuni 2022 olid 173-aastase instrumentaalmõõtmiste ajaloo kaheksa kõige soojemat aastat. 2022. aasta oli mõõtmisajaloo viies või kuues kõige soojem aasta, hoolimata ilmastikunähtuse La Niña jätkumisest.

Aasta 2022 tähistas kolmandat järjestikust aastat, mil esinesid La Niñaga kaasnevad ilmastikuolud – nii kaua on La Niña kestnud üksnes kolmel korral viimase 50 aasta jooksul.

Kolme põhilise kasvuhoonegaasi – süsihappegaasi, metaani ja diilämmastikoksiidi – kontsentratsioonid atmosfääris olid tõusnud rekordilisele kõrgusele 2021. aastaks, mille kohta on olemas kõige hiljutisemad ülemaailmsed konsolideeritud andmed (1984-2021). Metaani kontsentratsiooni tõus 2020. ja 2021. aasta vahel oli mõõtmisajaloo kõrgeim. Jooksvad andmed spetsiifilistest piirkondadest näitavad, et kolme kasvuhoonegaasi osakaal jätkas kasvu ka 2022. aastal.

Kasvuhoonegaaside poolt kliimatilisse süsteemi talletatud energiat 90% lõpetab ookeanis. Ookeani soojussisaldus, mis mõõdab seda energeetilist juurdekasvu, tegi vaatluste kohaselt 2022. aastal uue rekordi.

Hoolimata La Niña jätkumisest puutus 58% ookeani pinnast 2022. aastal kokku merekuumalainetega. Vastupidiselt sellele tuli külmalaineid ette üksnes 25% merepinnast.

Maailmamere taseme globaalne keskmine jätkas 2022. aastal tõusu, saavutades satelliitaltimeetria andmetel (1993-2022) uue rekordi. Maailmamere taseme keskmise tõusmise kiirus on kahekordistunud, kui võrrelda esimest aastakümnet, mille kohta on olemas satelliidiandmed (1993-2002, 2,27 mm aastas), ja viimast (2013-2022, 4,62 mm aastas).

Hüdroloogilise aasta 2021/2022 jooksul oli teatud pikaajalise andmeregaga liustike keskmine massibilanss -1,18 meetrit vee ekvivalendina (m v.e.). See langus on palju suurem kui viimase aastakümne keskmine. Kümnest kõige negatiivsema massibilansiga aastast andmeregas (1950-2022) kuus esinesid pärast 2015. aastat. 1970. aastast on kumulatiivseks massibilansiks enam kui -26 m v.e.

Ida-Aafrikas on tulnud keskmisest vähem sademeid juba viie järjestikuse vihmaperioodi vältel, see on pikim säärane rida 40 aasta vältel. Seoses põua ja muude vapustustega seisab alates augustist 2022 hinnangute kohaselt 37 miljonit inimest selles regioonis silmitsi ebakindlusega toiduga varustatuse suhtes.

Rekordiline vihmasedu juulis ja augustis tõi kaasa ulatusliku üleujutuse Pakistanis. Hukkus vähemalt 1700 inimest ja tagajärjed mõjutasid 33 miljonit, kusjuures 8 miljonit olid sunnitud jätma oma kodud. Kogu kahju hinnati võrdväärseks 30 miljardi dollariga.

Suvel tabasid Hiinat ja Euroopat rekordilised kuumalained. Kohati kaasnes äärmusliku kuumusega ka erakordne põud. Kokkuvõttes ületas Hispaanias, Saksamaal, Ühendkuningriigis, Prantsusmaal ja Portugalis kuumusega seotud liigsuremus 15 000 hukkunut.